

CVIČEBNÍ LISTY.

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

Číslo 9.

Ročník I.

Plukovník K. WAGNER:

Návod pro taktické aplikační rozmluvy a válečné hry.

II.

Válečné hry.

(Dokončení.)

Jak bylo již předem řečeno, skládá se válečná hra z „časových tahů“. Ty musí býti tak odměřeny, aby jistý taktický děj mohl býti ukončen v době pro tah určené, nebo aby mohly býti vydány potřebné rozkazy a to po zralém uvážení, k němuž nutno popřátí dostatek času.

Předpis o časové délce tahů není možno stanoviti. Jako vodítko na př. při srážce platí toto: Narazí-li předvoj v síle na př. jednoho praporu svou čelní hlídkou na nepřítele, potřebuje k úplnému rozvinutí asi 15' a k zasáhnutí prvního oddílu hlavního voje dalších 15'. Chce-li tedy řídící věděti, co se stane s hlavním vojem a kterým směrem bude nasazen, musí dáti časový tah 30 minut.

Odehrávají-li se za hry jednotlivé akce rychleji, budou časové tahy kratší.

Aby řídící věděl, jak dalece a v čem může orientovati velitele stran vzhledem k okamžité nepřátelské situaci, je velmi důležité, aby se časové tahy obou stran vzájemně přesahovaly: na př.: východní strana odstoupí s časovým tahem 9 h dop. Západní strana přistoupí ke hře s časovým tahem 8 h 45'. Řídícímu jest tudíž známo, čím disponovala východní strana v čase od 8 h 45' do 9 h, může dáti podle toho západní straně časový tah 15', t. j. do 9 h a při tom ji o všem orientovati, co od 8 h 45' do 9 h se událo na nepřátelské straně. Aby mohl později analogicky pokračovati se stranou východní, musí dáti straně západní, nežli tato odstoupí, ještě jeden tah na př. ještě 15', t. j. 9 h 15'.*) Délka časového tahu — zvláště prvního — bude také často záviseti na úkolu, kterým je pověřena ta neb ona strana. Má-li na př. severní strana provésti obranu v posici technicky zesílené, jižní strana pak útok, započne řídící stranou severní a dá této straně tak dlouhý tah, kolik času potřebuje jižní strana, aby dosáhla na př. svým předvojem posice strany severní. Jižní strana obdrží pak k vyrovnání rozdílu (podle došlých zpráv) bezprostředně za sebou několik časových tahů. — Velkým nedostatkem

*) Nebylo by lepší zavést pro čas astronomické značky $\frac{h}{m/s}$ psané nahoru vpravo od číslice? Např. 9 $\frac{h}{30m}$ 15 $\frac{s}{2}$? Čárky mohou se plést s apostrofy neb jinými značkami.

Pozn. red.

válečných her bývá, že pokud jde o čas, nepodávají často úplného obrazu skutečnosti. Hra se koná zpravidla velmi rychle, t. j. časové tahy jsou sice ve shodě s pohybem, nikoli však s druhým činitelem v boji, t. j. s dostatečnou přípravou každého pohybu palbou. Na to nutno vzít zřetel.

V prvním stadiu boje časové tahy jen s pohybem shodné budou tím delší, čím více se fronty sobě blíží nebo čím více se zesilují.

Velmi důležitou složkou pro správný průběh válečné hry jest, aby velitelé obou stran byli řídícím orientováni. Toto orientování spočívá v tom, že řídící oznámí každému veliteli strany, která přichází opět ke hře, co za jeho nepřítomnosti se stalo na nepřátelské straně (samozřejmě však jen to, co by on sám buď osobně nebo za pomoci svých orgánů (hlídek, pozorovatelů, letadel, balonů atd.) mohl ve skutečnosti pozorovati na př.: Po odstoupení západní strany v 9 h 15' nastoupí ke hře strana východní. Oddíly této strany stojí v situaci o 9 h dopol. Jest samozřejmě, že v době od 9 h do 9 h 15' se leccos přihodilo na nepřátelské straně, co by byl velitel východní strany — kdyby byl býval přítomen — sám pozoroval neb jinou cestou se dověděl. Musí tedy býti především od řídícího orientován. Na př.: „V 9 h 10' zesílil nepřítel svou pěchotu po obou stranách silnice a zastavil palbou další postup vašeho předvoje“ atd. Také v průběhu hry musí býti velitel strany stále orientován. Na př.: „Zatím co tato skupina postupuje k lesu, dostává živou palbu z levého boku“; anebo „Pro bočnou palbu vašeho levého křídla, opouští nepřítel tuto posici“ atd.

Poněvadž takové orientování má velkou důležitost pro správný průběh hry, doporučuje se, aby řídící nedovolil po odstoupení jedné strany druhé straně vstup dříve, pokud se sám na plánu podrobně nepřesvědčil, v jakém směru musí a může druhou stranu orientovati. Zapomene-li řídící orientovati velitele strany, má tento (ve svém vlastním zájmu) právo se otázati.

Řídící nesmí též opominout orientovati velitele strany o situaci eventuálně předpokládaného celku, ale samozřejmě jen tehdy, když velitel strany učinil opatření, aby zůstal s celkem ve spojení.

Řídící bude také nucen často učiniti definitivní rozhodnutí o dalším osudu toho neb onoho oddílu, který se příliš exponoval, nebo který byl nepřátelskou palbou bez obrany přepaden, nebo který převahy nepřátelské palby nerespektuje atd. Taková rozhodnutí musí řídící, uváží zrale obapolnou situaci, učiniti rychle a důrazně. Jedním z nejtěžších problémů při válečné hře — zvláště pro začátečníky — bývá, aby řídící našel pravý okamžik, ve kterém má býti hra ukončena.

Že válečná hra nemůže nikdy skončiti vítězstvím nebo porážkou jedné strany, rozumí se samo sebou, ježto v boji rozhodují též činitelé, kterých na plánu nelze znázorniti (na př. morální a fyzický stav vojska atd.). Také není to účelem této vyučovací metody. Účelem válečné hry je naučiti rychle posuzovati situaci a podle toho se rychle rozhodovati a správně formulovati rozkazy.

Je samozřejmě, že velitel celku může do boje činně zasáhnouti jen tehdy, má-li k dispozici ještě bojové jednotky (zálohy), kterých nebylo dosud použito. Tím jest dán také sám sebou okamžik, kdy válečná hra může býti ukončena. Jest to zpravidla onen okamžik, kdy velitel té neb oné strany nemá již, čím by disponoval.

Průběh válečné hry:

Před počátkem válečné hry připraví řídící veliteli stran dostatečný počet značek (signatur) a sice barvy červené a modré, pak měřítko plánu a jedno nebo dvě kružidla na 500 kroků otevřená a upevněná, kromě toho též generální a speciální mapy použitého plánu.

Hru započne zpravidla strana slabší (obrana). Velitel strany přečte hlasitě „námět a rozkaz“, vysvětlí eventuálně dispoice dané pro výzvědnou službu, načež řídící zahájí hru na př. slovy:

„V 9 h dop. dosáhne čelní hlídka vašeho předvoje tohoto bodu (ukáže na plán). Postavte a vysvětlete situaci.“

Velitel strany sestaví za pomoci značek situaci sil, které mu byly podle daných dispoic přiděleny, a vysvětlí pak určitě a jasně situaci každé jednotlivé části. Na to řídící replikuje na př.:

„V této situaci obdržíte od svého jezdeckta tuto zprávu (podá veliteli strany připravenou písemnou zprávu.) Časový tah 25, t. j. 9 h 25 dop.“

Řídící poznamená si zároveň na připraveném papíru (pro jednu stranu nalevo, pro druhou napravo) nařízený časový tah.

Velitel strany čte hlasitě a pomalu obdrženou zprávu. Sleduje při tom na plánu její obsah, učiní si především v duchu obraz o situaci nepřítelově v době, kdy zpráva byla psána, a uvažuje v duchu na př. takto: Když nepřítel byl hlášen v tolik a tolik hodin tam a tam, kde může býti nyní v 9 h dop., kde mohu se s ním pravděpodobně sraziti, kde jest nyní můj eventuálně předpokládaný hlavní voj? atd. Na základě těchto úvah a obdrženého rozkazu učiní pak rozhodnutí, které vyjádří jen ve formě doslovných rozkazů.

Jsou-li rozkazy vydány, táže se řídící na př. takto: „Jaký rozkaz dá velitel předvoje a jaký rozkaz dá velitel hlavního voje?“ atd.

Odpověď na tyto otázky dá buď sám velitel strany nebo účastníci hry, zařazení jako velitelé dotyčných skupin. Řídící nařídí pak pošinouti situaci všech jednotlivých částí ve smyslu vydaných rozkazů o naznačený časový tah (25') a sice počínaje nejpřednějšími značkami. Pošinití děje se přesně za přísné kontroly řídícího podle vydaných rozkazů pomocí kružidla výhradně velitelem strany.

Nemůže-li dáti řídící veliteli strany — neslyšev jeho protivníka — žádného dalšího časového tahu, nařídí zapamatovati si situaci a odstoupiti.

Když strana odstoupila, prohlédne si řídící ještě jednou celou situaci, aby věděl jak dlouhý časový tah může dáti straně druhé, odstraní (při menších úlohách) nebo přikryje (při větších úlohách) značky odstouplé strany a povolá pak druhou stranu ke hře.

Nyní se s nastupující novou stranou opakuje zmíněný průběh hry pouze s tím rozdílem, že strana obdrží ještě jeden tah, který časový tah první strany přesahuje na př. o 10' (t. j. 9 h 35'), při čemž řídící orientuje velitele strany o tom, co se přihodilo v době od 9 h do 9 h 25' na straně nepřátelské.

Vystoupiv nyní po druhé jmenuje velitel první strany především svůj poslední časový tah (9 h 25') a položí bez dalšího vyzvání a za kontroly řídícího značky vlastní situace opět na plán. Řídící orientuje velitele strany o situaci na straně nepřátelské, o situaci od 9 h až do 9 h 25', dá mu pak eventuálně došlé nové zprávy a časový tah na př. 10', t. j. 9 h 35'.

Když byly vydány dotyčné rozkazy a situace posunuta o 10', orientuje řídící velitele strany o nepřátelské situaci mezi 9 h 25' a 9 h 35' a dá mu pak ještě jeden tah. Na příklad 15', t. j. 9 h 50', načež strana odstoupí, vydávši další rozkazy a posunuvši situaci na 9 h 50'. Takovým způsobem pokračuje se ve hře střídavě až k jejímu konci, buď automatickému nebo od řídícího nařízenému.

Po posledním časovém tahu, jemuž jsou zpravidla přítomny obě strany, přistoupí řídící ke kritické rozmluvě.

Má-li mít válečná hra užitečný výsledek, je nutno, aby řídící podal na konci ze svých taktických vědomostí a zkušeností vlastní úsudek o provedení hry.

Jest proto nutno, aby si řídící činil za hry poznámky, a to o každém nařízení a činnosti, s níž není srozuměn, a o každém nařízení a každé činnosti, o níž jest nutno pochvalně se zmíniti.

Rozmluva budiž důkladná, věcná a především přísně objektivní.

Průběh kritické rozmluvy bude asi takový:

1. Vysvětlení, kterak si řídící sám hru představoval a z jakých důvodů,

2. vysvětlení, do jaké míry souhlasí s disposicemi velitelů obou stran,

3. podrobný rozbor celého průběhu hry podle učiněných poznámek.

Plukovník K. WAGNER:

Návod pro taktické aplikační rozmluvy a válečné hry.

III.

Příklad válečné hry pro kapitány*).

(K tomu plán „Trutnov“ D₂).

Náčrt všeobecné situace.

Námět.

Západní strana (modrá).

Nepřítel překročil kolonami všech zbraní naše hranice a noclehuje na dnešek v prostoru Žaclěř—Olešná. Naše útvary, určené k ochraně hranic, jsou na Úpě v prostoru Trutnov—Vraité ve styku s nepřítelem.

Naše voje, shromážděné u Hostinného, budou dnes postupovati v prostoru Pilníkov a Vlčice na Trutnov, a to pravým křídlem přes Pilníkov—Lomy (ct. 452) na výšiny jižně od Trutnova.

Váš pluk dorazil včera večer do Dvora Králové a má

rozkaz,

aby vyhledal dnes přes Nový Rokytník spojení s jižní kolonou směrem na Trutnov a proto překročil v 8 h. kři-

Východní strana (červená).

Nepřátelské síly všech zbraní byly na dnešek zjištěny u Hostinného. Několik praporů pěchoty dorazilo včera večer do Králové Dvora.

Naše předsunuté oddíly jsou na Úpě v prostoru Vraité—Trutnov ve styku s nepřítelem. Mezi Trutnovem a Úpicemi zjištěny jen jezdecké hlídky.

Naše voje, shromážděné v prostoru Žaclěř a Olešná, překročí dnes jihozápadním směrem Úpu a zmocní se Trutnova.

Váš pluk, noclehující ve Valbeřích, dostal v noci

rozkaz,

zmocniti se dnes prostoru jižně od Nového Rokytníka a zabrániti nepřátelskému postupu na Trutnov směrem

*) Aby přehled, jak má učitel při válečné hře postupovati, neutrpěl příliš rozsáhlými a složitými disposicemi, bylo upuštěno od přidělení jak dělostřelectva tak ostatních zvláštních bojových prostředků. Proto také obsahují vydávané rozkazy jen to, čeho je nejnnutnější třeba, aby bylo lze zachytiti celkovou situaci. Zároveň upozorňujeme znova na poslední odstavec „Úvodu“ k „Návodu pro takt. apl. rozmluvy“. (Viz „Cvič. el. a listy“ ročník I., čís. 4., str. 29.)

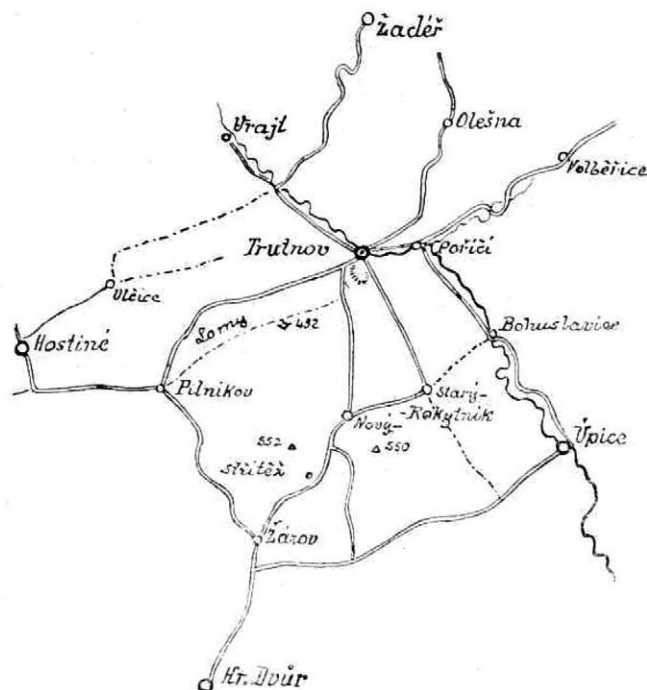
žovatku u Zárova. 1 četa D₁₀ stojí v Králové Dvoře k dispozici veliteli pluku. Letci, vyslaní na Trutnov a Valbeřice, iakož i eskadrona, stojící v prostoru Trutnov—Úpice, jejíž velitelství je v Novém Rokytniku, mají rozkaz, hlásiti též veliteli pluku.

od Králové Dvora. Jedna cvklistická eskadrona, jedna skupina pancířových aut a dvě čety D₁ jsou v 6 h. k dispozici veliteli pluku u rozcestí 500× východně od nádraží v Poříčí. Pluk má v 7 h. překročiti Úpu v Poříčí.

Ordre de bataille:

I. II. III/5 3 prapory
 $\frac{1}{4}$ 1/D₁₀ $\frac{1}{4}$ eskadrony
 (organizace pěchoty podle Vo 1/2—5 s tím rozdílem, že kulometné rotý mají místo třetí čety kulometů jedno přenosné 7 cm doprovodní dělo).

I. II. III/28 3 prapory
 výzvědná skupina: 1 cykl. eskadrona,
 2 panc. auta s kulom. $\frac{1}{2}$ 1/D₁
 (organizace pěchoty podle Vo 1/2—5.)

Nástupní situace.

8.30 h., čelo předvoje na silnici 1000× jihozápadně od kapličky ve Stříteži.

8.30 h., čelo předvoje u mostu et. 407, západně od starého Rokytníka.

Průběh válečné hrv.

Východní strana.

Instruktor: (po přečtení námětu a rozkazu): „Vysvětlete své dispozice pro službu výzvědnou.“

Velitel stranv: „V 6 h. dostal velitel výzvědné skupiny ode mne rozkaz, aby se zmocnil co neirychleji prostoru et. 542 — et. 534 jižně od Nového Rokytníka a zabránil až do příchodu pluku nepřátelskému postupu na Trutnov. Jedna četa jezdeckva zůstane v Poříčí k dispozici veliteli pluku.“

Instruktor: „Kterým směrem postupuje pluk?“

Velitel stranv: „Pluk postupuje přes Bohuslavice a Starý Rokytník.“

Instruktor: „Jaká opatření učiní velitel výzvědné skupiny, aby vyhověl rozkazu?“

Instruktor: „Ve Starém Rokytniku dostane velitel skupiny zprávu, že rozcestí u Nového Rokytníka jest obsazeno nepřitelem. Počtu nelze zjištění. Zdá se, že je to nepřátelské jezdecktvo. Co podnikne velitel skupiny?“

Instruktor: „Útok skupiny se zdařil. Nepřítel asi ½ eskadrony ustoupil směrem na Granerkoppe. Jaká další opatření učiní velitel skupiny?“

Instruktor: „V 8.30 h. dosáhne čelo předvoje pluku mostu ct. 497 západně od Starého Rokytníka. Již na pochodu od Bohuslavic do Starého Rokytníka obdržel velitel pluku zprávu, že výzvědná skupina obsadila v 7.30 h. po krátkém boji Nový Rokytník. Postavte a vysvětlete svou situaci v 8.30 h.“

Instruktor: „Kde jest velitel pluku?“

Instruktor: „V této situaci dostanete tuto písemnou zprávu (odevzdá veliteli strany již připravenou zprávu): „Ct. strom 534 sever. od Studence, 8.15 h. Na silnici od Žárova do Střítěže postupuje nepřátelská pěchota. Síly není možno zjištění. Předvoj — asi jeden prapor — právě u lesa ct. 548. Také od kostela v Něm. Prasnicích postupuje pěchota směrem severovýchodním.“

N. N.

Velitel hlídky.

„Časový tah 20 min., t. i. do 8 h. 50 m.“

Vaše nařízení od 8 h. 30 m. do 8 h. 50 min.“

Instruktor: „Jaké rozkazy dá velitel předvoje?“

Velitel strany (iako velitel skupiny, určený účastník hry): „Velitel skupiny zaujme s podřízenými útvary po dosažení Nového Rokytníka kryté postavení v lesním výběžku (ct. 534), obsadí návrší ct. 552, ct. 542 a ct. 534 (severně od Studence) pozorovacími hlídkami a výše výzvědné hlídky do prostoru Žárov—Něm. Prasnice.“

Velitel strany (skupiny): „Skupina zmocní se Nového Rokytníka násilím. Pro to disponuje velitel jednou četou a oběma panc. auty po silnici přímo na rozcestí. Ostatní čtyři přesune v úkrytu jižním směrem až k úvozu jihozápadně od Nového Rokytníka, odkud pak provedou útok na ves.“

Velitel strany (skupiny): „Provedu ona opatření, o nichž jsem se dříve zmínil. Nařídím pozorovati nepř. jezdecktvo. Veliteli pluku hlásím výsledek boje a svoji situaci.“

(Velitel strany vysvětlí podrobně situaci podle přiloženého náčrtu čís. 1.)

Velitel strany: „Velitel pluku jest u předvoje.“

Velitel strany (po důkladném uvážení): „Ústní rozkaz veliteli předvoje po vysvětlení situace: „Mým úmyslem je zmocnit se především prostoru ct. strom 534 — Studenec a přejiti pak podle okolností k útoku směrem na Střítěž. Obsadíte s 1. a 2. rotou v připojení na cykl. eskadronu prostor mezi touto a výšinou ct. 542 jižně od Nového Rokytníka a zabráňte dalšímu nepřátelskému postupu. 3. a 4. rota stojí k Vaší dispozici a odešlu je do prostoru Vám vykázaného atd. Mé stanoviště na výšině ct. strom 534.“

Ústní rozkaz pobočníkovi, který je vydání rozkazu přítomen: „3. a 4. rota následují po předvoji a stojí k dispozici veliteli I. praporu. II. prapor dá se po dosažení Starého Rokytníka směrem přes ct. 428 na ct. 534 severně od Studence. III. prapor nalevo od druhého směr na ct. 530 (Plattenberg). Obešlete velitele obou praporů ihned ke mně na výšinu ct. strom 534“ atd.

Pak se odebere velitel pluku se svým štábem na své stanoviště.“

Velitel strany (nebo iako velitel předvoje ustanovený účastník hry): „Ústní rozkaz velitelům 1. a 2. roty po vysvětlení situace a úmyslu velitele pluku: „Předvoj obsadí prostor mezi lesním výběžkem ct. 534 a výšinou ct. 542 jižně od Nového Rokytníka a za-

Instruktor nařídí pošinouti situaci podle daných dispozic o 20 min. kupředu, zapamatovati si ji a pak odstoupiti.

Instruktor (po přečtení námětu a rozkazu): „Vysvětlíte své dispozice pro službu výzvědnou“.

Instruktor: „V 8.30 h. dotáhne čelo předvoje k úvozu jižně od ct. 542 (asi 1000× jihozápadně od Strítěže).“

Až dosud je velitel pluku orientován:

1. u Kočběře spustil letec zprávu, že v 7 h. překročila nepřátelská pěchota o několika praporech Úpu v Poříčí a zaujala směr na Bohuslavice;

2. v 8 h. hlásila vaše spojka, vyslaná do Nového Rokytíka, že se v 7 h. 30 m. zmocnil nepřítel s pomocí pancéřových aut Nového Rokytíka a že vlastní eskadrona ustoupila na Granerkoppe.

Postavte a vysvětlíte situaci.“

Instruktor: „V této situaci dostanete od velitele eskadrony tuto zprávu (odevzdá veliteli strany již připravenou zprávu):“

„Granerkoppe. 8.15 h.“

Větší kolona nepřátelské pěchoty sestupuje od Bohuslavic do Starého Rokytíka. Síla přesahuje 2 prapory. Předvoj je právě u kostela ve Starém Rokytíku. V lesním výběžku ct. 534 jižně od Nového Rokytíka asi 200 cviklístů.

Velitel xté eskadrony: kpt. N. N.

Časový tah 20 m., t. i. 8 h. 50 m.

Vaše nařízení od 8.30 do 8.50 h.“

brání nepříteli v dalším postupu na Nový Rokytík. 1. rota pokračuje v pochodu na Nový Rokytík a dá se pak směrem na výšinu ct. 542, 2. rota odbočí od silnice nalevo směrem na rozcestí. Četa těžkých kulometů následuje za druhou rotou atd.“

Velitel praporu, vydav rotám potřebné rozkazy, odebere se s veliteli rot ke stanovišti cvkl. eskadrony, aby se osobně orientovali.“

Situace východní strany v 8 hod. 50 min., viz náčrt č. 2.

Západní strana.

Velitel strany: „Jakmile dostal velitel pluku rozkaz, vyslal jednu hlídku jako spoiku do Nového Rokytíka k eskadroně s tímto rozkazem:

„Pluk nastoupí v 6 h. pochod přes Kočběr a překročí v 8 h. křižovátku u Žárova směrem na Nový Rokytík. Eskadrona zajistí pochod v prostoru Poříčí—Bohuslavice—Saugvice a hlásí veliteli pluku na naznačené pochodové linii. Směrem na Oupec učiní pluk vlastní opatření, atd.“

Asi o 5 h. ráno odešla velitel pluku jednu hlídku na výšinu ct. 492 jižně od Studence, aby pozorovala silnici, vedoucí od Oupec na Žárov.

Zbytek jezdecké čety přidělí předvoji.“

(Velitel strany vysvětlí podrobně situaci v 8 h. 30 m. podle příloženého náčrtu č. 1.)

Velitel strany (po důkladném uvážení): „Rozkaz veliteli předvoje po vysvětlení situace: „Mým úmyslem je zmocnit se co nejrychleji úseku Granerkoppe a ct. 542 jižně od Nového Rokytíka. Disponujte bez odkladu jednou rotou na Granerkoppe k zesílení eskadrony, druhou podél silnice přes Strítěž na ct. 542. Právý boční voj bude dirigovati na lesní výběžek ct. 534, pluk bude postupovati nalevo od Vás atd.“

Mé stanoviště zde na ct. 542.“

Rozkaz pobočníkovi I. praporu:

„Zpravte velitele 4. rot o situaci, mém úmyslu a dejte mu rozkaz, aby postupoval v souladu s předvojem na lesní výběžek ct. 543.“

Instruktor: „Jaké rozkazy dá velitel předvoje?“

Instruktor: „Postup 4. roty, když dostala rozkaz velitele pluku?“

Instruktor nařídí pošinouti situaci podle vydaných rozkazů o 20 m., t. j. 8 h. 50 m.

Instruktor (po provedení tahu): „V 8.50 h. byl další postup 1. roty zastaven na severním okraji Střítěže prudkou palbou z lesního výběžku ct. 534 a dvou pancéřových aut, stojících na silnici u rozcestí jižně od Nového Rokytника. V 9 h. obsadila Vaše 2. rota Granerkoppe a zahájila zde palbu. Velitelé II. a III. praporu hlásí se u Vás.“

„Časový tah 20 m., t. j. 9.10 h. Vaše nařízení v době od 8.50 h. do 9.10 h.“

Instruktor: „Rozkazy velitele II. praporu?“

Instruktor: „Kterak si bude počínati velitel III. praporu, jakmile dojde rozkaz?“

Instruktor nařídí pošinouti situaci podle vydaných disposic o 20 m. (9.10 h.) kupředu, zapamatovati si ji a pak odstoupiti,

Instruktor (postaviv situaci v 8.50 h.): „Od 8.40 h. pozorujete s Vašeho stanoviště rozvinutí nepřátelské pěchoty směrem přes ct. 542 (jihozápadně od Střítěže) na Střítěž a na Granerkoppe. Těž k parcelám severně od ct. 503 blíží se nepřátelská pěchota od jihu. Dále pozorujete, že větší nepřátelská

Pak obešla velitele II. a III. praporu k sobě s rozkazem, aby oba prapory pokračovaly v pochodu, a to: II. prapor lesem podél silnice, III. prapor nalevo od druhého směrem na ct. 483.

Velitel strany (předvoje): „Rozkaz velitelům 1. a 2. roty po vysvětlení situace a úmyslu velitele pluku:

„1. rota pokračuje v postupu přes Střítěž pravým křídlem podél silnice. Směr: návrší ct. 542. Pravý bok chrání 4. rota, postupující na lesní výběžek ct. 543. 2. rota dá se směrem na Granerkoppe, zesílí jezdecko a podporuje postup první roty z boku. Kulometná četa následuje za 1. rotou a jest jí podřízena. Doprovodní dělo přesune se v úkrytu do prostoru na západním konci Střítěže a podporuje odtud postup a boj obou rot atd.“

Velitel strany (velitel 4. roty): „Rota postupuje v prostoru mezi silnicí a výšinou ct. 503. Dvě čety v první vlně, jedna četa jako záloha za pravým křídlem. S touto četou postupuje četa těžkých kulometů.“

Situace západní strany v 8 h. 50 m., viz náčrt č. 2.

Velitel strany: „Velitelům I. a II. praporu, když vysvětlena všeobecná situace: „Pluk se zmocní bez průtahu prostoru: návrší ct. 542 a lesní výběžek ct. 534. 5. a 6. rota zesílí předvoj na severním okraji Střítěže a podnikne útok ve spojení s 4. rotou na lesní výběžek a do prostoru mezi ním a rozcestím. III. prapor se přesune lesem do prostoru západně od Střítěže a utvoří v připojení na II. prapor v prostoru Granerkoppe—Střítěž na výšinu ct. 542. S provedením útoku nutno co nejdříve započítati. Kul. rota II. praporu — bez doprovodního děla — a 8. rota zálohou k mé dispozici zde v lese atd.“

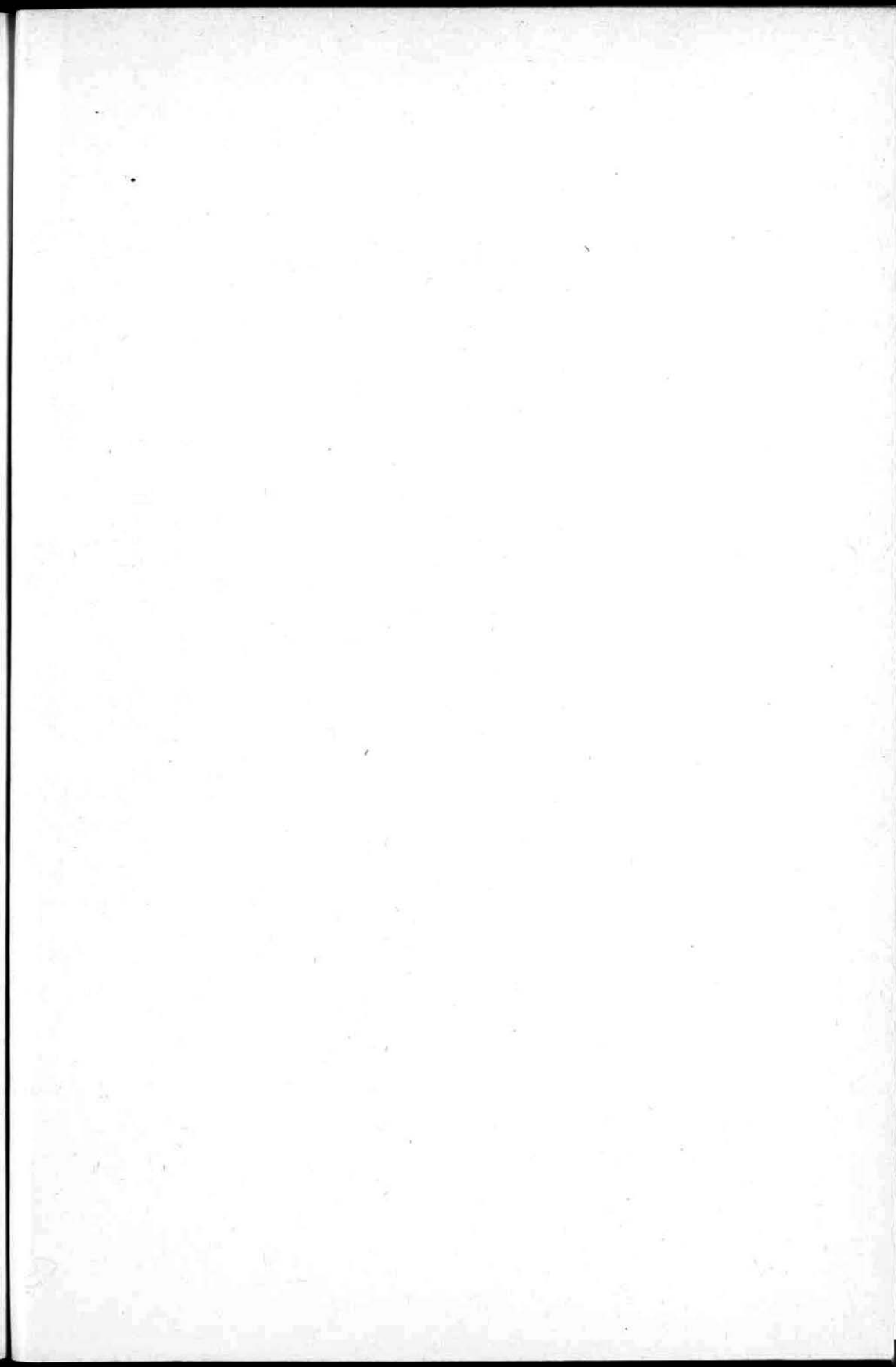
(Velitel praporu vydá příslušná nařízení podle výše uvedeného rozkazu.)

Velitel strany (III. praporu): „Velitel praporu nařídí další postup praporu lesem západně od ct. 483 a ct. 524 a odebere se pak s veliteli rot k lesnímu rohu západně od ct. 512, aby se orientoval a vydal své rozkazy.“

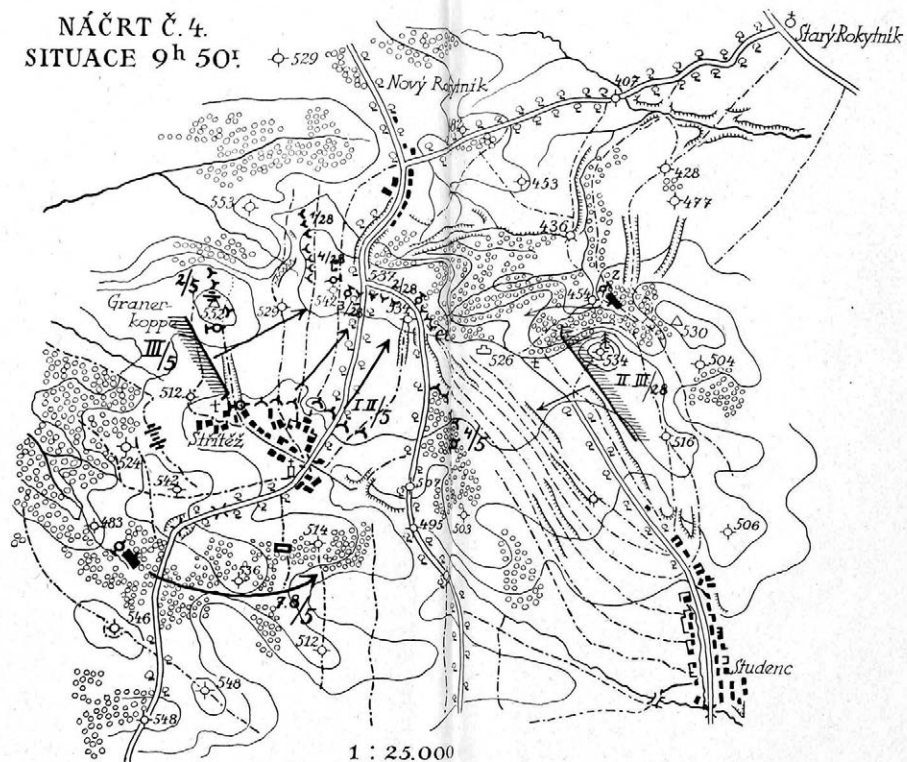
Situace západní strany v 9.10 h., viz náčrt č. 3.

Východní strana.

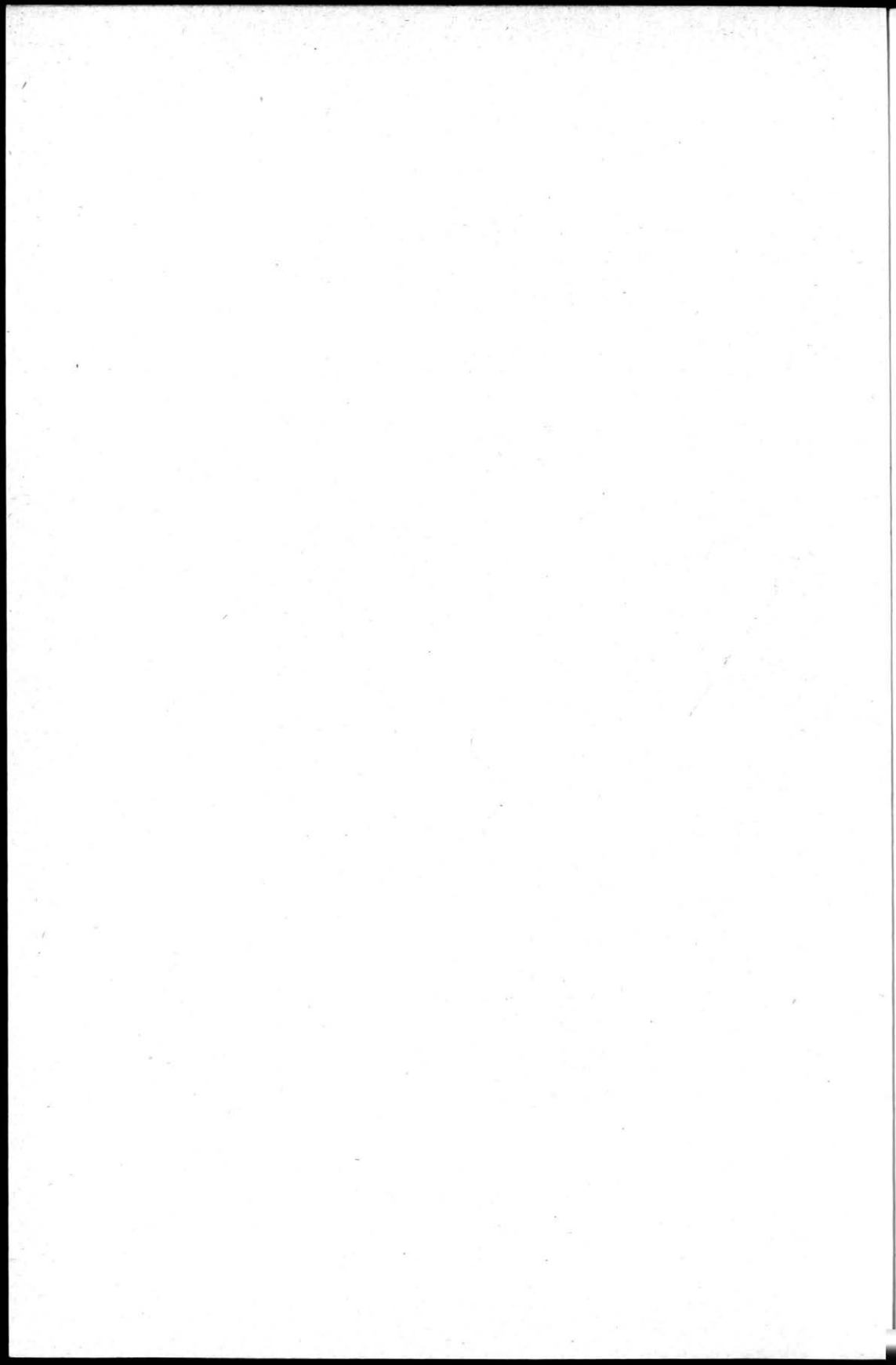
Velitel strany (předvoje): „Velitel předvoje je v tu dobu s veliteli 1. a 2. roty u cykl. eskadrony a o situaci orientován. Velitel 1. roty dostane rozkaz: „Zmocněte se ihned Granerkoppe a chraňte pravý bok předvoje.“ Velitel 2. roty pak: „Obsadte v připojení na cykl. eskadronu prostor mezi

NÁČRT Č. 4.
SITUACE 9^h 50'

1 : 25.000

kolona odbočuje se silnice Žárov—Střítež na západ. Právě zahájí Vaše cykl. eskadrona palbu.“

„Časový tah 20 m., t. j. 9.10 h. Nařízení velitele předvoje od 8.50 h. do 9.10 h?“

Instruktor: „Jaká nařízení dostane kulometná a 4. rota?“

Instruktor: „Jaké rozkazy dá velitel pluku velitelům II. a III. praporu, kteří se právě u něho hlásí?“

Instruktor nařídí pošinoucí situaci celé skupiny o 20 m., t. j. 9.10 h.

Instruktor (po provedení tahu): „V 8.30 h. byl postup nepřítele na severním okraji Stříteže Vaší palbou zastaven. V 9 h. obsadila nepř. pěchota Granerkoppe a zadržela postup Vaší 1. roty. V 9.30 h. byla obě pancéřová auta zničena nepřátelským dělem u umístěným západně od Stříteže. Četné bojové skupiny nepřátelské postupují v několika vlnách směrem přes ct. 542 (jihozápadně od Stříteže) na Střítež. Nepřátelská pěchota mezi Stříteží a Studencem obsadila severní parcelu a stojí v boji s cykl. eskadronou a četou na ct. 534. Spojovací poddůstojník I. praporu hlásí se u Vás telefonem.“

„Časový tah 40 m., t. j. 9.50 h.“

a) „Nařízení a činnost velitele předvoje?“

b) „Nařízení velitelů II. a III. praporu?“

c) „Nařízení velitele pluku?“

Instruktor nařídí pošinoucí situaci o 40 m., t. j. 9.50 h. zapamatovat si ji a odstoupit.

Západní strana.

Instruktor (po postavení situace v 9.10 h.): „V 9.05 h. podařilo se doprov. dělu I. praporu zničit obě pancéřová auta, stojící u rozcestí jižně od Nového Rokytínka. Nepřítel zesílil své postavení v prostoru ct. 542 — ct. 534 pěchotou a kulomety. 9.20 h. zesílily boj. skupiny Vaší 5. a 6. roty vlastní předvoj. 4. rota je v severní parcelě v boji. Od výšiny ct. strom 534 slyšeti živou palbu.“

Časový tah 40 m., t. j. 9.50 h.
Další činnost II. a III. praporu?“

lesním výběžkem (ct. 534) a rozcestím a zabráněte nepříteli v dalším postupu na Nový Rokytín. Kulometná četa je Vám přidělena. Návrší ct. 542 obsadí kulometná rota“ atd.

Velitel předvoje: „Kulometná rota obdrží rozkaz, obsadit návrší ct. 542 s ustanovením, že má podporovat 1. a 2. rotu bočnou palbou, 4. rota je zálohou severně od rozcestí (ct. 537).“

Velitel strany: „Po vysvětlení situace a úmyslu: II. a III. prapor podniknou útok na Střítež. II. prapor seskupí se v prostoru ct. 454 — ct. 530 a útočí pak pravým křídlem přes ct. 526 na lesní roh západně od Stříteže. III. prapor seskupí se nalevo od II. praporu, zmocní se lesních parcel ležících před námi a dá se pak směrem na výšinu ct. 542 jihozápadně od Stříteže. Jako záloha k mě disponici od každého praporu jedna pěší rota a 1 četa kulometů“ atd.

Situace východní strany v 9.10 h., viz náčrt č. 3.

Velitel předvoje: „Velitel 4. roty dostane rozkaz, aby zesílil 1. rotu a zmocnil se stůj co stůj Granerkoppe.“

b) Velitelé I. a II. praporu vydávají potřebná nařízení podle výše uvedeného rozkazu.

c) Velitel pluku: „Velitele I. praporu budu telefonicky orientovat o svém úmyslu a dám mu rozkaz, aby své postavení uhájil buď jak buď. Velitelé II. a III. praporu obdrží rozkaz, započítí neprodleně s útokem.“

Situace východní strany v 9.50 h. viz náčrt 4.

Velitel II. praporu: „5. a nalevo od ní 6. rota zahájily na severním okraji Stříteže palbu na prostor lesní výběžek ct. 534 a rozcestí a vyčkávají v této situaci postupu III. praporu. Doprovodní dělo II. praporu má rozkaz umístiti se vedle doprov. děla I. praporu a zničit kulomety, na ct. 542 umístěné.“

Velitel III. praporu: „Prapor stojí v 9.10 h. seskupen k útoku v lese, západně od ct. 512. Velitelé rot dostali rozkaz: „Prapor zmocní se v připojení na II. prapor návrší ct. 542. 9. a nalevo

Instruktor: „Nařízení velitele pluku?“

Instruktor nařídí posunutí situace celé skupiny o 40 m., t. j. 9.50 h.

Instruktor (po provedení tahu): „V 9.45 h. objevila se v prostoru mezi ct. strom 534 a ct. 516 severně od Studence několik set kroků široká vlna nepřátelské pěchoty, za kterou následují další vlny. Směr postupu Střítěž. Váš II. a III. prapor provádějí nařízený útok. Spojovací poddůstojník II. praporu a 4. roty hlásí se u Vás telefonem.“

Časový tah 20 m., t. j. 10.10 h.

„Nařízení velitele pluku od 9.50 h. do 10.10 h.“

Instruktor: „Činnost velitele zálohy?“

Instruktor nařídí posunutí situací podle daných dispozic o 20 m., t. j. 10.10 h., ponechá u sebe západní stranu a zavolá stranu východní.

Východní strana.

Instruktor (po postavení situace v 9.50 h.): „V 9.40 h. zesílil nepřítel své posice ve Střítěži. Z lesa západně od Střítěže postupuje silná nepřátelská pěchota v prostoru mezi Granerkoppe a Střítěží směrem na ct. 542. V 9.50 h. telefonuje velitel předvoje: „Nepřítel, doprovodní děla zničila velkou část těžkých kulometů. Situace kritická, prosím o podporu.“ V 9.50 h. zastavilo pravé křídlo Vašeho II. praporu na úrovni ct. 526 postup pro prudkou palbu kulometů ze severní parcely lesní.“

Časový tah 20 m., t. j. 10.10 h.
„Činnost velitele pluku?“

Instruktor: „Kde jest umístěna záloha?“

Instruktor: „Činnost velitele zálohy?“

od ní 10. rota v první vlně. 9. rota pravým křídlem přes kříž u Střítěže přímo na ct. 542. 10. rota levým křídlem přes Granerkoppe na dvůr severně od návrší ct. 542; 12. rota záloha za 10. rotou, směr na Granerkoppe atd.“

Doprovodní dělo a kulometní rotu odeslal velitel praporu již dříve na Granerkoppe s rozkazem podporovati útok praporu.“

(Velitel strany nemá co naříditi.)

Situace západní strany v 9.50 h., viz náčrt 4.

Velitel strany: „Rozkaz velitele zálohy po vysvětlení situace: „Obsadte s oběma rotami Vám podřízenými les a návrší ct. 514 a zabraňte nepříteli v dalším postupu na Střítěž. 4. rota obdrží ode mne rozkaz, aby, musí-li ustoupiti, obsadila východní část Střítěže.“

Tento rozkaz dá velitel pluku telefonicky též veliteli 4. roty. Velitele II. praporu upozorní na situaci s rozkazem pokračovati v útoku.

Velitel zálohy: „Dám svému zástupci rozkaz, aby vedl obě roty lesem přes ct. 536 na návrší ct. 514 a sám se odeberu co neirychleji na místo, abych se osobně orientoval. Kulometní rotu umístím na okraji lesa tak, aby jednotlivé čety měly výstřel na ct. 503 a na sever podél silnice. Pěší rotu ponechám zatím v záloze a budu s ní disponovati podle potřeby.“

Velitel strany: „Velitel zálohy dostane rozkaz podniknouti útok v prostoru mezi levým křídlem předvoje a pravým křídlem II. praporu, směrem na nepřátelské pravé křídlo severně od Střítěže.“

Velitel strany: „Záloha stojí v lese severně od ct. 534.“

Velitel zálohy: „Obě roty s přidělenými kul. četami postupují na úroveň, levé křídlo přes ct. 526. Můj úmysl je napadnouti neočekávaně nepřátelský pravý bok palbou iak všech pušek, tak kulometů, stojících mně k dispozici.“

Instruktor: „Touto poslední odpovědí můžeme pokládati válečnou hru za ukončenu. Na obou stranách bylo disponováno poslední zálohou. Konečné rozhodnutí boje závisí na okolnostech, jichž na plánu nelze správně posouditi. Nemůže však býti pochybnosti, že má strana západní větší výhody pro sebe, a to nejen v seskupení a terénu, ale také pokud se týče výzbroje. Dopravní děla budou zajiště rozhodujícím činitelem pro konečný výsledek boje.

Nyní přikročím ke kritickému posouzení vydaných disposic.

Řešení úkolů obou stran představuji si takto: východní strana měla rozkaz, aby zabránila nepřátelskému postupu přes Nový Rokytník směrem na Trutnov. Samo sebou se rozumí, že takovou úlohu — nemá-li nepřítel značné převahy — možno provésti nejlépe ofensivně. Úloha byla také tak zcela správně řešena.

Jde jen o to, ve kterém směru má býti proveden útok. Podle všeobecné taktické situace je tato strana levým bočným vojem a musí proto vésti úder takovým směrem, aby jednak znemožnila nepříteli další postup do boku své vlastní hlavní kolony, jednak aby nebyla zatlačena — kdyby se útok nezdařil — od svého spojení s hlavní kolonou.

Z toho vyplývá, že velitel (dovoluje-li to terén) bude vždy hleděti, aby taktické těžiště boje položil na své vnitřní křídlo. V našem případě ukazuje nejen úloha, ale i terén na to, aby východní strana hledala rozhodnutí na vnitřním křídle, t. j. v prostoru ct. 552 (Granerkoppe) — rozcestí jižně od Nového Rokytníku, a to tím více, poněvadž útok na opačném křídle vede do velmi nepříznivého terénu.

Na straně západní jsou poměry podobné. Tato měla rozkaz, aby hledala přes Nový Rokytník připojení na Trutnov. Také zde ukazuje určitě nejen úkol, ale i terén na prostor výše uvedený, t. j. na vlastní vnitřní křídlo. Arciť příznivá poloha rozhodujícího úseku ke směru pochodu usnadnila veliteli volbu útočného prostoru.

K jednotlivým podrobnostem podotýkám:

Bez odporu velkou chybu učinil u východní strany velitel výzvědné skupiny, že si nezajistil ihned s počátku nejdůležitější místo úseku, t. j. Granerkoppe. Velitel předvoje pluku — vystihnuv správně situaci — hleděl sice tuto chybu, seč byl, napravit, bylo však již pozdě, jelikož se toho místa zmocnila později nepřátelská pěchota. Disposice a jednání velitele předvoje bylo úplně správné, což nutno zvláště uznati. Použití obou pancéřových aut k součinnosti při obraně bylo správné, pokud nebylo v úseku vlastní pěchoty.

Jakmile však byl úsek pěchotou zajištěn, doporučovalo se ponechatí auta v záloze pro nejnnutnější potřebu a to tím spíše, když bylo konstatováno, že nepřítel disponuje přenosnými dopravními děly větší ráže.

Poslání hlavního voje východní strany na vlastní levé křídlo směřovalo zajiště k tomu, aby se oba prapory uplatnily co nejrychleji a nejkratší cestou. Nelze tedy proti tomu tolik namítati. S čím však nemohu souhlasiti, je nařízené seskupení obou praporů k útoku v určených prostorách, čímž bylo ponecháno nepříteli mnoho času k provedení jeho úmyslů. Podle mého názoru bylo by bývalo účelnější, nasaditi oba prapory k útoku přímo z pochodového proudu, a to tím spíše, poněvadž byly oba na úrovni s dostatečným rozstupem mezi sebou.

Použití zálohy v prostoru mezi předvojem a útočnou skupinou bylo tu to nejsprávnější, co velitel východní skupiny mohl učiniti.

Co se týče strany západní, není pochyby, že měla ve svých přenosných doprovodných dělech — přes to, že měla o tři kulometné čety méně — velikou převahu. Že bylo všech tří děl použito na rozhodujícím (útočném) křídle a těžkých kulometů více na křídle obranném, bylo úplně správné a odpovídá taktickým vlastnostem těchto zbraní. Stran směru útoku III. praporu ponechávám na uvážení, nebylo-li by bývalo lépe, kdyby byl prapor provedl útok místo zdola — nahoru, opačně, t. j. přímo přes ct. 552 (Grauerkoppe). Tak, jak útočí nyní, má také nevýhodu, že přichází jeho pravé křídlo čím dále tím více do bočné palby nepřítele v lese u ct. 534. Poslání zálohy do prostoru ct. 514 bylo úplně správné.

Se zvláštním zadostučiněním musím konstatovati, že velitelé obou stran dovedli provést svou vůli energicky a bez váhání, což jest a zůstane vždy jednou z nejlepších vlastností dobrého vůdce.

Major BOHUMÍR ZEMAN, čs. pěš. pl. č. 42, a kapitán FRANTIŠEK FORMÁNEK, čs. p. pl. č. 1. „Jana Husi“.

O nočních cvičeních.

Pokyny a hlavní zásady pro výcvik pěchoty.

(Všeobecně.)

Rozepisovati se o důležitosti a významu nočních cvičení pokládáme za nutné pouze dotud, abychom doplnili stati našich předpisů, pojednávajících o tomto způsobu výcviku a boje.

Vojenští příslušníci, zúčastnění se světové války na té neb oné frontě, nebudou zajisté popíratí obzvláštního významu nočních bojů. Zkušenosti ze světové války nám dokazují, že v budoucnu nutno se nadíti dlouho trvajících bojů, v nichž se bude pokračovati ve dne i v noci, a budou to zpravidla těžké boje, aby byla získána půda neb opevněné záseky; boje ty se budou sváděti pouze za noci. Noci pak můžeme použít k tomu, abychom provedli změny v seskupení, zřídili znovu jednotky a spojení, abychom prošli pásmem za dne neproniknutelným. (Viz V. o. 1./2. str. 169.) A pouze takový velitel i oddíl se zdárně zhostí úkolu naň vzneseného, projeví-li děj se co děj svou bojovou pohotovost. Jakákoli možnost býti překvapenu musí býti předem vyloučena a všemi prostředky zamezena.

Pro účelný výcvik oddílů za noci upozorňujeme na tyto zásady:

I.

Počáteční noční cvičení procvičíme nejdříve za dne. Ztížení daného úkolu zakládej se pouze ve vlastním provedení za noci.

II.

Cvičení třeba nejdříve ve skupince, družstvu, poločetě atd. Od roty v praporu, od tohoto v pluku; tedy zásady, že od cvičení jednoduchých má býti pozvolna postupováno k těžším, lze i zde vhodně použít.

III.

Složité pohyby a úkony za noci vedou lehce ke zmatkům. Proto buď hlavní zásadou, že za noci třeba prováděti úkoly co nejjednodušší.

IV.

Výcvik velitelů jest jako vždy základním požadavkem. Oddíly musí býti veliteli ovládány, i když jich mužstvo nevidí, ani neslyší. Ani výcvik podřízených velitelů nesmí být opomíjen.

V.

Klid, úplné ticho, musí býti vštípeno nejenom velitelům, nýbrž i veškerému mužstvu. Nervositu nutno potlačovati všemi prostředky, hlavně však při nočních cvičeních, při nichž jsou nedorozumění a pochyby častější než při cvičeních, konaných za dne.

Válečné zkušenosti nás učí, že nebezpečí za noci bývá spatřováno i tehdy, když ho vůbec není, často pak bývá upřelišováno a zveličováno tak, že zmatená palba a nepořádek jsou velmi častými zjevy. Důvěřivosti a odhodlání, trpělivosti a svědomitosti buď vždy náležitě u podřízeného mužstva využito. Nebudiž zbytečně hovořeno, údery zbraní o zbraň nebo součástek výzbroje o sebe buďte zamezeny, úplný klid buď všem zákonem.

VI.

Výzvědná služba noční je velice důležitá. Záleží: v prozkoumání cest, posic, určených k obsazení, nepřátelských linií pozorovacích a linií odporu, zjištění překážek a třeba-li, v odklizení jich. Proto musí míti každá část dostatečný počet spolehlivých velitelů, výzvědných hlídek i mužstva, jež třeba také častými cvičeními v této službě zdokonalovati. Výběru uvedených buď věnována největší péče.

VII.

Při všech pohybech za noci dbejte vždy:

pozvolnosti a soudržnosti. Vzrůstají pohybové obtíže nepoměrně s rostoucí temnotou a vyvrcholují ve vlnitém terénu, rozbrázděném různými překážkami buď přírodními neb umělými.

Je-li v obtížném terénu nebo na špatných cestách mnoho překážek v cestě a jsou-li zaváty sněhem anebo pokryty náledím, unaví se nejvíce čelné oddíly, neboť razí cestu ostatním. Je tudíž třeba, často je střídati, aby se tytéž oddíly nemusely stále nejvíce namáhati: vystřídání se provede výhodně za krátkých oddechů (Maratuech: Všeobec. taktika, I. část, str. 29).

Není obzvláštního rozdílu mezi ruchem nočního pochodu po silnicích a volných cestách, konaného za měsíční záře a hvězdnaté oblohy, a pochodem, konaným za dne. Pohybové obtíže se však počnou citelně stupňovati, jakmile nastanou cesty méně dobré a méně schůdné a vyvrcholí tím okamžikem, jakmile je opustíme a pokračujeme přímo přes oranice a jinou, za noci velmi obtížnou půdu (bažiny, písčiny, terén rozmoklý atd.), k čemuž také velice přispívá neustále houstnoucí temnota.

V těchto případech bude nutno ruch pochodu zmírniti často o celou polovinu, ba i více. Okolnosti tyto ovšem vyžadují, jak nás tomu zkušenosti učí, obzvláště pečlivého předchozího výcviku a trvalého vlivu v všech veliteliů na své podřízené. Nelze tedy pochybovati, že pouze za naprosto pomalého pohybu, přerušovaného častými zastávkami, aby byl obnoven pochodový pořádek, možno udržeti spojení mezi pochodujícími částmi.

Po dobu krátkých zastávek nedovolujte mužstvu, aby si sedalo nebo lehlo. Pochodová schopnost, celkový zájem i pozornost zpravidla velice trpí tím, jestliže se mužstvo rozespí. Obzvláště však tehdy, jestliže v pochodu není pokračováno v útvarech semknutých, nýbrž otevřených, anebo rozvinutých. Tu si budme vědomi toho, že, ovládati rozvinutý oddíl za okolností svrchu uvedených, je velmi obtížné a vyžaduje obzvláštní velitelské schopnosti, zkušenosti, jakož i úplné ukázněnosti postupující části.

Snaha, vymaniti se za hluboké temnoty zrychlováním pochodového ruchu z dosahu noční „nejistoty“, musí býti všemi prostředky tlumena a zamezována.

VIII.

Stupeň temnoty je pro konání nočních cvičení velice důležitý. Jestli v zimním čase i letním období velice rozličný. Kdežto v době letního slunovratu nastává po celou noc pouze jakési polotemno, v němž jsou větší cíle často velmi ostře viditelné, zejména v terénu rovném, vyskytují se ve všech nočních počasích noci neproniknutelně tmavé, za nichž člověk „ani na krok před sebe nevidí“.

V letním období nastává temno teprve okolo 22 hodiny a již o 3—4 hodině ranní svítá. V zimě pak může se noční cvičení zahajovati již o 17 hodině. Pro stanovení doby k nočnímu cvičení buď vodítkem, aby noční klid oddílu jím příliš netrpěl, ačkoliv tuto zásadu nelze úplně zachovati, chceme-li mužstvu znázorniti zvláštnost nočních bojů, t. j. překvapení. Překvapení je ponejvíce následek bezstarostnosti, která vzniká, když k očekávanému nepřátelskému útoku delší dobu nedochází.

Palby pěchoty a kulometů lze s úspěchem použiti za polotemna, a to tehdy, jsou-li cíle dobře viditelné a rýsují-li se ostře od horizontu na maximální vzdálenost 300—600×. Působíště nočních bojů je především zákopová válka; v ní také za úplné temnoty nelze býti bez palby pěší. Jest ovšem předpoklad, že terén přímo před posicí je v rasantním ostřelování.

Avšak i v zimě možno se nadíti jasných nocí. V tom případě jest ovšem předpokladem jasná, hvězdnatá obloha a okolní terén pokrytý sněhem, což umožňuje daleký výhled. V okolí větších měst pak obloha bývá odleskem četných světél tak jasně zbarvena, že bývá orientace za ozářeného pozadí velice usnadněna.

Podle vytyčených poznatků nutno při každém nočním cvičení přihlížeti ke třem činitelům:

- a) roční době,
- b) druhu nebo stupni temnoty,
- c) a místním poměrům.

Šetřete času, stanoveného ke cvičení, co nejpečlivěji! Přílišné zabíhání do podrobností působí na průběh cvičení rušivě a často se ani vytčeného cíle nedosáhne.

Tím ovšem účel cvičení úplně mizí.

IX.

K udržování spojení a udílení rozkazů za nočních cvičení použijeme:

1. telefonního spojení,
2. pěších spojek a běžců, (cyklistů),
3. světelných, signalizačních lamp a světelných prostředků vůbec,
4. jezdců.

ad 1. Telefonního spojení může být za všech poměrů, zvláště však při zastavení neb odpočinku, velice výhodně použito. Telefonní stanice však nebudte příliš často měněny a buďte jejich umístění všem dobře známa. Tam budiž středisko pro zasilání veškerých hlášení a rozkazů. Nikterak však nesmí umístění stanic příliš dalekým posunutím dozadu působiti rušivě na rychlé donášení a přijímání veškerých zpráv a rozkazů.

ad 2. Nejlepším spojovacím prostředkem v nejpřednějších liniích zůstane ovšem pěší spojka nebo běžec. Tyto má k dispozici každá rota, prapor i pluk, a to:

„Rota má 4 spojky, z nichž jest jeden desátník.“ (Vo 1/3, str. 8).

„Prapor má 15 spojek, z nichž jsou 3 poddůstojníci.“ (Vo 1/5, str. 3).

Hlášení a rozkazy dávejte podle služebního předpisu Vo 1, str. 184. zásadně písemně. Kdo pošle výjimečně ústní rozkaz, dá jej vždy opakovati tomu, kdo jej má dodati. Proto nutno tyto lidi podrobovati odbornému a pečlivému výcviku (Viz Vo 1, část X, str. 184). Čas, nutný k opakování ústního rozkazu nebo hlášení, nedávej podnět veliteli k netrpělivosti, ani jej nedoprovázejte známky nervosity.

ad 3. Používajíce uvedeného prostředku, dbejme co největší opatrnosti. Je velmi obtížné, hlavně však v terénu rovném, utajiti světelnou záři před nepřítelem. A často pouze jediný záblesk postačí, aby byl nepřítel upozorněn na naši činnost, přiblížování atd. To se ví, že mnohdy i dělostřelectvo počne účinně zpracovávat místa, odkud vycházely záblesky. Proto se používání světelných znamení pro první linie vůbec nedoporučuje, pro zadní pak pouze v případech zcela výjimečných.

Služební předpis Vo 1, str. 183, v praktickém výcviku nařizuje:

„Cvičitel upozorní na nebezpečí optického spojení. Signalisace zezadu kupředu upoutává pozornost nepřátelského dělostřelectva, a může být zachycena nepřítelem. Proto užívejme jen krátké smluvené značky, kterou potvrzujeme buď přijetí zprávy nebo žádáme opakování.“

ad 4. Udílení rozkazů a hlášení jezdců bude možné pouze daleko od nepřítele. Koňský dusot a dupot kopyt je za tiché noci příliš daleko slyšeti. Proto budeme používat s úspěchem jezdců pouze tehdy, jsme-li mimo „zrak a sluch“ nepřítelův. Kromě toho

velmi rušivě působí časté řehání a frkání koní, které se obzvláště tehdy vyskytuje, ocítají-li se tito v kraji neznámém a temném. Konečně možno koně světlo mety velice lehce odhaliti. Proto použijeme jezdců pouze v případech zcela výjimečných, není-li po ruce ani cyklistů, ani pěších spojek anebo běžců (viz Vo 1/4, str. 48).

Způsob oznamování rozkazů nebo hlášení od vojína k vojínu, měl by býti zásadně zakázán. Za války vždy selže.

Tento způsob má totiž svoji nevýhodu. Podněcuje neklid, vzniká značná ztráta času a nemá záruky přesného dodání rozkazu nebo hlášení. Doprovázejí jej často omyly a nedorozumění. Proto použijeme tohoto způsobu pouze tehdy, běží-li o hlášení méně významné, na př. znamení k zastavení, odpočinku atd.

X.

K nočnímu cvičení volte vhodně výzbroj a výstroj. I když se cvičí bez soupeřů, není ani výstroj, ani výzbroj podřízeným činitelem. Bez soupeřů budeme ovšem cvičiti pouze při cvičeních počátečních.

Výzbroj a výstroj vyhovuj cvičebnímu účelu. Cvičí-li však dva oddíly proti sobě, pak měl jeden z nich přílby a druhý polní čapky. Předějdou se tím různá nedorozumění. Dejte odstraniti veškeré lesklé a trpytivé předměty, ukryjte je nebo zahalte povlákem. Polní lopatky připevněte k bodáku. Jídelní misky vycpěte slamou. Součástky výzbroje nesmí ani při přebězkách působiti hluku.

Zvláštní výstroj činí: elektrické svítilničky, svíčkové lampičky, papírové pásky k vytyčení pochodového směru a označení linie, které má nebo může býti dosaženo, vytyčovací plátna, bengály, busoly se svítící střílkou. Tyto součástky nutno po každém cvičení pečlivě doplniti a uložit. Bílou pásku papírovou převíňte vždy tak, aby ji bylo lze lehce rozvinouti, a buď 300—500 m dlouhá. Jest výhodné použití bílých zástěr na zádech velitelů nebo vůdců, ukazujících směr. Každá část měl dostatek technického nářadí, cvičte zakopání, budování, odstraňování různých překážek. Pytlů na písek používejte náhradou za zákop jako podložek pro pušky. Oddíly jich ponejvíce nemají a též za války jest jich nedostatek.

XI.

Při ozáření světlo metem musí se každý muž ihned vrhnouti k zemi a tak nepohnutě setrvat, dokud světelný kužel nezmizí. Často i pouhé zastavení dosáhne téhož účelu a oddíl alespoň se nevyzradí šramotem, spojeným s ulehnutím. Terén i celkové poměry budou pro použití toho neb onoho způsobu směrodatnými.

Zastávky provedeme na místech krytých a chráněných. Proto využijeme k tomuto účelu s prospěchem náspů, příkopů, útlabin atd. Vyvarujeme se tím překvapení září světlo mety. V případě opačném uhněme se co nejrychleji do nejbližšího úkrytu, pokud ovšem lze a pokud se nezachováme podle uvedených návodů.

Jsmeli sami v útočné fási, použijeme světlo mety a osvětlovacích prostředků vůbec tak, abychom se sami jimi neozářovali, t. j. aby tyto prostředky nebyly přímo ve vlastních řadách uváděny v činnost a jich tím neprozrazovaly.

XII.

K nočním cvičením využijme každé příležitosti v rozsahu, jak je v předchozích kapitolách uvedeno. Zbývajících volných chvil, hlavně však v období zimním a deštivém, použijme k teoretickému výcviku podřízených velitelů. Ke konání nočních cvičení volme terén takový, kde bychom nepůsobili polních škod. Jelikož však ponejvíce zbývá pouze cvičiště, vyplývá z toho, že praktická příprava jest jistou měrou omezena. Rovněž tak nevyhledáváme pro ně ani příliš obtížného terénu. Má v zápětí velmi časté a mnohdy i smrtelné nehody.

Účelná noční cvičení jsou velmi cenným prostředkem k výchově a ukázněnosti vojínově. Vyžadují námahy a strádání, sebezapření a sebeobětování. Proto, hlavně z prvních důvodů, nemá-li se jimi buditi odpor a nechuť, nerozpínejme jich příliš a neplývejme příliš silami oddílu. Počet aneb období, kdy se noční cvičení mají konati, závisí na místních poměrech a na ocenění jejich důležitosti i významu nadřízenými veliteli. Arci iniciativa zde bude velmi vlivným činitelem.

Po nočním cvičení poskytněte mužstvu náležitého odpočinku, při cvičení samém opatřete je, hlavně však v zimě, teplými oděvními součástkami. Noční cvičení nesmí býti na újmu obětavosti nebo služební čilosti mužstva, ani podřízených velitelů. Jimi musí býti dosaženo toho, aby všichni podřízení byli o jich nutnosti přesvědčeni a aby jejich zájem o ně byl zvýšen a rozšířen. Proto vyžaduje konání nočních cvičení velice pečlivé přípravy výcvikového plánu, postupného jeho budování a náležitého a přesného využití času i síly. Nedbalá cvičení těchto požadavků nedosáhnou. Noční cvičení musí býti složkou celkového výcviku vojínova. Je to v zájmu samého výcviku. Nadřízení velitelé přesvědčte se ke konci každého období výcvikového o stupni výcviku svých částí: ve službě výzvědné, zajišťovací, při budování a překonávání překážek, při zakopání, jak za pochodu, tak i na místě, i za boje.

Noční pochody.

Nočních pochodů v moderní válce budeme používati z dvojích důvodů:

1. aby byly provedeny pochody úsilné,
2. neb aby byly utajeny nepříteli pohyby vlastních vojsk.

Jakkoliv je význam těchto pochodů značný, nesmí se opomíjeti nevýhody s nimi spojené: unavujeť tento druh pochodu velice. Proto je nutno připravovati je co nejpečlivěji, při čemž nejdůležitějším požadavkem jest, udržovati a zajistiti pochod v předepsaném směru. Vzdálenosti pochoduujících proudů jsou zmenšeny, cesta značkami označena, křížovatky zahrazeny, což je pouze podmíněně možno, spojky jsou na nich, jakož i v zatáčkách ponechány.

Po velmi dobrých silnicích a cestách nebude příliš obtížné, stanovit a udržovati určený směr. Tu platné služby nám prokáží mapy jak speciální, tak i generální.

Důstojník, pochoduující v čele proudu a pověřený řízením pochodového ruchu, dbá ustálené rychlosti. Vznikly-li mezi částmi mezery,

nesmí se prudce zrychleným pochodem zadního proudu mezera zmenšiti neb odstraniti. Spojení udržuje řetěz spojek, vzniklé mezery se vyrovnají při zastavení.

„Každá jednotka vybočující z proudu musí o tom uvědomiti jednotku následující, aby tato za ní omylem nenásledovala.“ (Viz Vo 1/3, čtvrtá část.)

Spojky, označující směr pochodu, shromažďují se, splnivše úkol, v „zadu“ proudu.

Obtížnější bude ustanovení a udržování správného směru na cestách velmi chatrných, při nedostatku vhodných map, za zvláště hluboké temnoty, je-li cesta zavata sněhem a stromořadím nevyznačena atd. A pochodové obtíže vyvrcholí, má-li býti pochodováno mimo cesty, připojí-li se k tomu ještě uvedené nedostatky.

Doporučuje se, zakresliti vedoucímu důstojníku pochodový směr do mapy modře nebo červeně.

Zjišťující směr, používejme:

1. vůdců,
2. vyptávání místních obyvatelů,
3. mapy a busoly.

Pochodování za noci, pokud se nácviku týče, činí důstojníka i mužstvo vynalézavými a obeznamuje je s vlastnostmi této služby za noci.

Na spojení, jak zprvu uvedeno, závisí zmenšení vzdálenosti mezi pochoduujícími oddíly. Přílišné jejich semknutí však nesmí býti na újmu rozčlenění do hloubky, nutného i za noci. Jsouť přepady nebo překvapující srážky čelných částí, zajišťujících pochod, lehce přenosné i na oddíly následující. Výcvik mužstva jako spojek za nočních pochodů vyžaduje pečlivé pozornosti, nemluvíc ovšem ani o tom, že přispívá velice ku povzbuzení jejich samostatnosti.

Rychlost pochodu, ruch, musí býti zvláště cvičen. Rychlý pochod čelných oddílů uvolňuje proud, příliš pomalý pochod působí četné zastávky a značnou únavu. Správnou rychlost pochodu možno získati teprve delším cvikem.

Pochody za noci vyžadují úplného ticha a klidu. Ukázněnost pochoduujícího proudu se v jisté míře i v tomto případě projeví. Hlasitý hovor nesmí být trpěn, právě tak nutno zabraňovati i všem úderům zbraněmi nebo součástkami výstroje. Kouření, je-li potřebí, zakažte, povely uděluje co nejtišeji, veškeré pohyby zbraněmi provádějte neslyšně. Světla třeba uhasiti a všechny uvedené požadavky s přibližováním k nepříteli, nebo je-li možná srážka s ním, třeba ještě stupňovati.

Koně a vozy nutno shromáždit v zadu proudu, a to tak daleko, abychom měli záruku (obzvláště na cestách tvrdých nebo dlážděných), že nás údery kopyt a rachot kol nepříteli předčasně neprozradí, neb je ponecháme úplně vzadu a teprve za dne je necháme k proudu připojiti.

Boj za noci.

Útok.

Způsob nočního boje se shoduje se způsobem boje za dne. Předchází jej vždy důkladné prozkoumání terénu za dne.

Rozstupy mezi stélci útočných oddílů jsou menší, aby poločety stále zůstaly pod dohledem svých velitelů. Je nutno úplného ticha.